

KULTURALLIANSEN

Til Kulturdirektoratet

Oslo, 30. juli 2023

Vedr. Forslag til tilskuddsordning for amatørteaterfeltet.

Kulturalliansen viser til brev om *Justerte retningslinjer og endret navn for tilskuddsordningen Driftstilskudd til nasjonale aktører innen amatørteater*, der dere ber om feltets innspill til de nye retningslinjene.

Styret i Kulturalliansen vedtok 12. juni 2023 opprette et teaterutvalg som skal ivareta samarbeidsfunksjonen for det frivillige teaterfeltet, og arbeide med å utvikle en felles samarbeidsplattform for det frivillige amatørteaterfeltet videre framover. Samarbeidsutvalget er oppnevnt for ett år, og består av en representant fra følgende organisasjoner: Noregs Ungdomslag, Frilynt Norge, Norsk Amatørteaterforbund og Nettverk for regionale teaterråd. Leder av utvalget er Magni Hjertenes Flyum fra styret i Kulturalliansen og Noregs Ungdomslag. Det er dette utvalget som har utarbeidet høringsvaret på vegne av Kulturalliansen.

Vi viser også til brev fra Kulturalliansen til Kulturdirektoratet, med kopi til Kulturdepartementet 5. juni 2023. Dette brevet viser en bekymring for at forslaget fra direktoratet ikke vil styrke formålet til tilskuddsordningen, og går på tvers av prinsipper i *Rom for deltakelse - strategi for kulturfrivilligheten*.

Utvalget mener at forslaget, samlet sett, åpner for profesjonalisering av feltet, og ser bort fra grunnpillarer i frivillig kulturaktivitet, at det skal tilrettelegges for frivillig aktivitet og at alle skal med. Følgerebrevet til nye retningslinjer går langt i å antyde en innstramming av ordningen, og at det er organisasjoner som vil fases ut av ordningen som følge av de nye retningslinjene, uten at vi ser gode grunner for det. Vi er særlig bekymret for følgende punkter:

- **Ordningens navn, formål og støttmottakere**
- **Utarming av det frivillige amatørteaterfeltet**
- **Driftsstøtte fordelt etter kjønn**

Ordningens navn, formål og støttmottakere

Tilskuddsordningens navn foreslås endret til "Driftstilskudd til organisasjoner som har sceniske uttrykksformer **med amatører som hovedformål**".

Tilskuddsordningen strammes inn til bare å gjelde organisasjoner som har sceniske uttrykksformer for amatører som hovedformål. Søknad, vedtekter og nettside vil være grunnlaget for vurderingen. Annen virksomhet kan bare utgjøre en liten del og kan ikke finansieres fra denne ordningen. Det vil si at organisasjoner med annen virksomhet og formål enn scenisk amatøraktivitet normalt ikke innvilges tilskudd, og derfor ikke vil være aktuelle tilskuddsmottakere.

Vi liker godt presiseringen og intensjonen som påpeker at dette er for organisasjoner som har sceniske uttrykksformer for amatører, men mener videre at vektingen av mottakerorganisasjonens hovedformål bidrar til en uheldig innsnevring av hvem som kan bidra til kjernen av oppdraget og hensikten med tilskuddsordningen, nemlig å bidra til økt amatøraktivitet innen sceniske

uttrykksformer. Ved å utelukke organisasjoner der annen aktivitet utgjør mer enn “en liten del”, hindrer det bredden av det frivillige kulturfeltet i å bidra og vil etter vår mening svekke tilgangen til opplæring, aktivitet og utvikling for et mangfold av amatører som operer innenfor det sceniske kulturfeltet. Det er heller ikke slik at dersom en organisasjon har tilgang på forskjellige former for finansiering, som det blir påpekt i følgebrevet, at disse uten videre kan benyttes til kulturformål, eller til hvordan organisasjonen bidrar til å øke aktiviteten blant amatører innen sceniske uttrykksformer som er av betydning. Også breddeorganisasjoner er avhengig av øremerkede midler til ulike deler av virksomheten.

Utarming av det frivillige amatørteaterfeltet

I høringsvaret ønsker vi også å gjenta det som tidligere har blitt presisert i brev til direktoratet, med kopi til departementet. I regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023-2025) “Rom for deltakelse” omtales ordningen som en bred tilskuddsordning og inngår som del av en styrking av rammebetingelsene for bredden av kulturfrivilligheten. Samtidig definerer departementet i strategidokumentet hva de legger i begrepet kulturfrivillighet på følgende måte:

Et trekk ved kulturfrivilligheten er at hvert felt er ulikt organisert med særegne strukturer og organisasjonsformer. Kulturfrivilligheten inkluderer både organisasjoner som har kultur som formål, og organisasjoner som har kulturaktiviteter som del av sin virksomhet. Barne- og ungdomsorganisasjoner og tros- og livssynsorganisasjoner har for eksempel en rekke kulturaktiviteter, og strategien er derfor relevant for flere av disse aktørene.

Vi leser dette som at intensjonen med de brede nasjonale tilskuddsordningene på kulturfrivillighetsområdet fra politisk hold, er å bidra til bred deltakelse og inkludering i kulturlivet, med lik mulighet for å delta i kulturfrivilligheten, for alle.

Kultur- og likestillingsdepartementet har bedt Kulturdirektoratet om å gjennomgå regelverket og innrettingen av tilskuddsordning for driftstilskudd til frivillige amatørteaterorganisasjoner, og det heter i strategien:

Kulturdirektoratet vil gå i dialog med sektoren om nye retningslinjer for denne tilskuddsordningen. Regjeringen vil kartlegge amatørteaterfeltet og også øke driftstilskuddet til amatørteater gjennom spillemiddelfordelingen.

Kulturaliansens teaterutvalg er både overrasket og opprørt over at Kulturdirektoratet gjør det motsatte, nemlig sender ut et eget forslag til ny tilskuddsordning, et forslag som går på tvers av viktige prinsipper nedfelt i strategien. Det er også uheldig at innspills fristen ligger rett etter fellesferien.

Driftsstøtte fordelt etter skjønn

I “Rom for deltakelse”, regjeringens kulturfrivillighetsstrategi, står det at de fleste offentlige tilskuddsordninger på kulturområdet er innrettet mot enten frivillige eller profesjonelle utøvere. For profesjonelle aktører vil tilskudd være tilgjengelig gjennom for eksempel Norsk kulturfond, Fond for lyd og bilde og Statens kunstnerstipend, etter kvalitetsvurderinger av fagfeller med kunst- og kulturfaglig kompetanse. **For det frivillige feltet vil tilskudd være tilgjengelig etter mer objektive kriterier, som medlemsmasse, registrering i Frivillighetsregisteret og kvantitative parametere.** Ordningen er en driftsstøtteordning, og vi reagerer derfor på at prosjekter, tiltak og aktiviteter kan få tilskudd. Vi er redd for at støtteordningen dreies mer og mer mot et prosjekttilskudd, noe vi ser på som uheldig. Et driftstilskudd skal gå til organisasjonens daglige drift, og man skal slippe å være kreativ i søknadsprosessen, slik at størrelsen på det årlige tilskuddet blir forutsigbart for søkerorganisasjonene.

I “Rom for deltakelse” heter det videre:

For det frivillige feltet vil tilskudd være tilgjengelig etter mer objektive kriterier, som medlemsmasse, registrering i frivillighetsregisteret og kvantitative parametere.

Vi ser at prinsippene som nedfelles i strategien “Rom for deltakelse”, ignoreres av direktoratet:

- Det åpnes ikke for medvirkning gjennom fordelingsutvalg. Et fordelingsutvalg vil også styrke tilliten til ordningen og øke samarbeidet på feltet.
- Det stilles heller ingen andre kompetansekrav til den eller de ansatte i direktoratet som ifølge forslaget skal gjennomføre fordeling av tilskudd etter eget skjønn.
- Den foreslåtte tilskuddsordningen er ikke åpen og rettferdig, men utelukker en stor del av feltet fra i det hele tatt å søke tilskuddene.
- Kriteriene utelukker politisk arbeid, som er en viktig del av organisasjonenes arbeid, og en viktig menneskerett. Klausulen vil for eksempel utelukke alle som har tatt kontakt med direktoratet for å påvirke utformingen av selve ordningen.
- Kriteriene utelukker organisasjoner som også har andre aktiviteter, et inngrep i grunnlovsfestet ytringsfrihet.
- Ordningen utvides til hele scenekunst-feltet, noe som innbefatter dans, folkedans, performance med mer. Uten vesentlig styrking av ordningen vil dette utarme organisasjonene på feltet.
- Forslaget mangler helt objektive kriterier for fordeling.
- Forslaget følger ikke kravene i kapittel 6 i statens økonomibestemmelser, og mangler både målgruppe og kriterier for måloppnåelse. Det burde også vært med kapitler som omhandler rapportering, kontroll og klageadgang.

Vi forstår at det er vanskelig når støttemottakerne er ulike og ordningen i tillegg blander både driftstilskudd og prosjekt. Vi vil påpeke viktigheten av at de fire navngitte regionale kompetansesentrene, Vestlandske Teatersenter, Norsk Revyfaglig Senter, Hålogaland Amatørteaterselskap og Buskerud Teater, også får støtte, da de også gjør en utrolig viktig jobb, men kan ikke sammenlignes objektivt med medlemsorganisasjonene på feltet. Vi vil derfor be direktoratet vurdere å dele ordningen i to slik at dette blir en åpen og forutsigbar driftsstøtteordning for alle den er aktuell for.

Med vennlig hilsen
Kulturalliansens samarbeidsutvalg for teaterfeltet

Utvalgsleder

Marianne Ween
Sekretær